

Česká školní inspekce

Plzeňský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Poběžovice, okres Domažlice

Masarykova 282, 345 22 Poběžovice

Identifikátor školy: 600 065 685

Termín konání inspekce: 6. – 23. leden 2004

Čj.:	d7-1002/04-2075
Signatura:	kd1zx106

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní škole ve školním roce 2003/2004
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům na 1. stupni základní školy v předmětech: český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda a výtvarná výchova, na 2. stupni základní školy v předmětech: jazyk český, dějepis, matematika a cvičení z matematiky, přírodopis, zeměpis, rodinná výchova, občanská výchova a tělesná výchova ve školním roce 2003/2004
- ❖ průběhu a výsledku vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy v předmětech: český jazyk, matematika, prvouka, přírodověda, vlastivěda a výtvarná výchova, na 2. stupni základní školy v předmětech: český jazyk, dějepis, matematika a cvičení z matematiky, přírodopis, zeměpis, rodinná výchova, občanská výchova a tělesná výchova ve školním roce 2003/2004
- ❖ tematické zjišťování v oblasti začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů v kalendářním roce 2003

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem úplné Základní školy Poběžovice, okres Domažlice je Město Poběžovice, nám. Míru 47, PSČ 345 22 Poběžovice (Zřizovací listina vydaná Městem Poběžovice čj. ZM-27-02 09 25-4). Byla zřízena jako příspěvková organizace na dobu neurčitou.

Podle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol vydané MŠMT dne 6. 1. 2003 čj.10 633/03-21 sdružuje: základní školu s kapacitou 500 žáků, školní družinu s kapacitou 65 žáků a školní jídelnu s kapacitou 285 jídel. V době inspekce bylo v základní škole zapsáno 302 žáků. Z tohoto počtu dojíždí 148 žáků ze 16 obcí.

Výchovně-vzdělávací činnost v 1. – 9. ročníku probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2.

Od 1. ledna 2003 je škola právním subjektem.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V základní škole pracuje 22 pedagogických pracovníků z nichž čtyři nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (jedna dálkově studuje pedagogickou fakultu – učitelství pro 1. stupeň ZŠ). Učitelství je stabilizovaný, sedm pracovníků dojíždí. Menší část učitelů musí vyučovat předměty jiného aprobačního zaměření. V pedagogickém sboru není žádný muž.

Ve škole pracuje jedna výchovná poradkyně, která je odborně způsobilá ve smyslu příslušné vyhlášky.

Zpracovaný organizační řád školy účelně řídí její chod. Upravuje organizační strukturu a řízení, formy a metody práce, práva a povinnosti pracovníků. Byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 3. ledna 2000. Je k dispozici všem pracovníkům.

Hlavním poradním orgánem je pedagogická rada. Před každým jejím jednáním jsou učitelé seznámeni s programem a připravenými materiály. Zápisy z jednání rady jsou konkrétní, i když ne vždy úplné (např. chybí zápis o projednávání závěrů z hospitační činnosti). Jako další poradní orgán jsou ustaveni garanti pro školní družinu, 1. stupeň, a následující předměty nebo skupiny předmětů: matematika + fyzika, český jazyk, cizí jazyky a zeměpis. Jejich činnost není plánovaná, aktuálně řeší problémy ve vztahu k uvedeným předmětům. Pracovníci školy jsou informováni prostřednictvím měsíčních plánů, informační nástěnkou ve sborovně, rozhlasem nebo osobním jednáním. Tento vnitřní systém vyhovuje potřebám školy i proto, že ředitelna bezprostředně sousedí se sborovnou, kam o přestávkách přicházejí všechny pracovnice. Vnější informační systém využívá pravidelné třídní schůzky s rodiči, žákovské knížky a notýsky, veřejné informační tabule, školní časopis i projednávání a přenos informací v žákovské radě.

Pomoc začínajícím nebo nekvalifikovaným učitelům je realizována formou uvádění zkušenými učiteli: na 1. stupni z paralelní třídy a na 2. stupni učiteli příslušného aprobačního zaměření. Současně je jim věnována i zvýšená péče vedení školy především formou hospitací. Nepedagogické pracovníky řídí zástupkyně ředitelky školy.

Kontrolní a hospitační činnost vedení školy má velmi dobrou úroveň. Je přiměřeně četná – za školní rok 2002/2003 bylo provedeno celkem 42 hospitací. Z každé hospitace je pořízený písemný zápis, který je projednán s učitelem a podepsán. Základem je každoročně inovovaný plán kontrolní a hospitační činnosti, který vymezuje určité zaměření pro daný školní rok. Je upřesňován na začátku každého měsíce konkrétním rozpracováním podle předmětů, tříd a vyučujících. Převažuje komplexní hospitační činnost, spíše ojediněle se volí forma neúplné hospitace (pouze v části hodiny) se zaměřením na určitý jev.

Škola umožňuje svým pracovníkům další vzdělávání. Vyučující si vybírají z nabídky Pedagogického centra Plzeň podle předmětů, které vyučují. Ve školním roce 2002/2003 se učitelky zúčastnily celkem 21 akcí. Vyučující jazyka německého naopak 3x organizovaly vzorové hospitace na škole pro učitele tohoto předmětu pro celý region Domažlice.

Hodnocení a sebehodnocení zaměstnanců využívá vedení školy k ocenění práce osobním příplatkem nebo poděkováním za práci.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a místním podmínkám velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Všechny součásti školy jsou umístěny v jedné budově. V době inspekce byly všechny sledované prostory čisté, učebny (až na výjimky) přiměřeně temperované. V některých však scházely nástěnné teploměry, takže nebyla možnost teplotu ověřit. Vzhledem ke skutečnosti, že škola nemá plně využitou kapacitu, bylo možno postupně vybudovat řadu odborných učeben. Z celkového počtu 19 je jich 9 odborných, a to: CH + F, M, Př, Z + D, Hv, Vv, Jč, cizích jazyků a výuky na počítačích. K nim lze ještě přiřadit školní kuchyni, dílny a tělocvičnu. Uvedené odborné učebny jsou přehledně a výrazně esteticky uspořádané. V průběhu inspekce byly téměř vždy využívány k odborné výuce sledovaných předmětů. Vybavení kabinetů umožňuje plnit učivo zvoleného vzdělávacího programu a je průběžně doplňováno. Chodby jsou současně využívány jako šatnové prostory, což omezuje pohyb žáků a zvyšuje možnost úrazu. Vstup do školy byl upravený tak, aby se snížila možnost úrazů žáků dopravními prostředky z přilehlé vozovky.

Škola využívá ucelené řady učebnic, kterými jsou vybaveni všichni žáci. Didaktická technika je zastoupena v přiměřené míře a je umístěna především v odborných učebnách.

Budova je udržovaná a průběžně opravovaná. Také její zařízení je podle možností zřizovatele postupně modernizované a doplňované. Z uvedeného výčtu se vymyká nevyhovující stav sociálního zařízení, žákovských šaten a nářadovny u tělocvičny, již zmiňované šatny na chodbách a zcela nedostatečné prostorové podmínky kuchyně školní jídelny.

Veřejnost využívá v průběhu celého školního roku za přesně stanovených podmínek školní tělocvičnu. Vedení školy projednává každoročně se zřizovatelem požadavky na zlepšení prostředí, opravy a vybavenost. Spolupráce s ním je (podle vložených investic na opravy a vybavení i podle vyjádření vedení školy) velmi dobrá.

Materiálně-technické podmínky umožňují efektivní vzdělávání, výchovu a realizaci zvoleného vzdělávacího programu Základní škola. Celkově jsou dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu Základní škola. Posouzením tematických plánů sledovaných předmětů, průběhu hospitovaných hodin během inspekce a kontrolou zápisů v třídních knihách ze školního roku 2002/2003 a 2003/2004 je patrné, že učební plán a učební osnovy jsou plněny.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty zvoleného učebního programu.

Zápisy v povinné dokumentaci (třídní knihy, výkazy a katalogové listy za školní rok 2002/2003 a 2003/2004) jsou průkazné, na spíše ojedinělé nedostatky bylo vedení upozorněno a ještě v průběhu inspekce byly odstraněny. Kontrola plnění učebních osnov je se provádí při častých hospitacích a jednání pedagogické rady. V případě potřeby se upravuje časové rozvržení tak, aby učivo bylo v příslušném období splněno.

Kontrola naplňování učebních plánů je pravidelná a účinná.

Rozvrh hodin v jednotlivých dnech odpovídá psychohygienickým požadavkům. Výuka začíná vzhledem ke složitým dopravním problémům a velkému počtu dojíždějících žáků už v 7:45. Také délka hlavní přestávky se ze stejného důvodu krátí na 15 minut. Uvedené opatření je v souladu se souhlasem MŠMT ČR vydaného prostřednictvím Školského úřadu Domažlice čj. 1454/99 ze dne 24. 3. 1999. Omezení platí do doby zlepšení dopravní situace. Školní řád pro žáky splňuje všechny náležitosti dané příslušnou vyhláškou. Zvláště jsou uvedena jejich práva a povinnosti. Provozní řády jsou vyvěšeny na viditelných místech ve všech odborných pracovnách. Jsou zpracovány v souladu se zásadami bezpečnosti práce.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Výchovný poradce je společný pro 1. a 2. stupeň. Pracuje podle každoročně inovovaného ročního plánu práce. Základními prioritami je: sledování a pomoc žákům s výchovnými a vzdělávacími problémy, pomoc žákům při volbě povolání, vypracování individuálních plánů pro integrované žáky a sledování jejich plnění. V uvedených oblastech využívá spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálním pedagogickým centrem, vedením školy, vyučujícími, třídními učiteli i rodiči. Výchovné i vzdělávací problémy žáků, jejich podněty a připomínky k práci školy umožňuje řešit schránka důvěry stejně jako nově zřízená žákovská rada, ve které jsou zástupci dětí 2. – 9. ročníku. Součástí její práce je i vydávání školního časopisu „Nová ozvěna“. V rámci prevence sociálně patologických jevů se žáci zúčastnili besed ve spolupráci se Střediskem výchovné péče v Domažlicích, navštívili rodinnou poradnu a úřad

práce, besedovali s příslušníky policie, ředitelkou PPP v Domažlicích. K účelnému využívání volného času žáků slouží i jejich zapojení do zájmových kroužků organizovaných školou (převážně vedou učitelky – 11, mimoškolní vedoucí 3).

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy

V rámci inspekce byly uskutečněny hospitace v českém jazyce, matematice, prvouce, vlastivědě, přírodovědě a výtvarné výchově.

Výuku sledovaných předmětů na 1. stupni zajišťuje celkem 9 učitelů, 6 má odpovídající kvalifikaci, 3 nesplňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící kvalifikace neměla celkově vliv na kvalitu výuky. Většina vyučujících dokázala uplatnit svůj odborný potenciál včetně dosavadních zkušeností.

Časové rozvržení učiva v jednotlivých ročnících a předmětech je zpracováno v jednoduchých tematických plánech, které respektují osnovy přijatého vzdělávacího programu. Výukové cíle ve sledovaných hodinách byly vzhledem k aktuálním možnostem žáků stanoveny vhodně a přiměřeně. Probírané učivo vždy navazovalo na předcházející témata a bylo interpretováno věcně správně. Učební osnovy byly plněny. Bezprostřední příprava vyučujících byla zodpovědná a promyšlená, včetně pečlivě připravených tabulí.

Výuka probíhá v prostorných učebnách s pěknou výzdobou, které jsou zpravidla rozčleněny na část pracovní s lavicemi a relaxační prostor. Výhoda volného prostoru pro didaktické hry a učební činnosti mimo lavice byla využívána pouze několika vyučujícími. Učební prostředí je pro žáky podnětné a estetické. Dobré vybavení školy pomůckami i didaktickou technikou bylo v některých sledovaných hodinách vhodně využito. Ve výuce byly dále používány učebnice, pracovní sešity, nakopírované texty a názorné pomůcky (nástěnné obrazy, mapy a atlasy, globus, knihy pro názorné ukázky a přírodniny).

V průběhu hospitační činnosti byly shlednuty převážně procvičovací a opakovací vyučovací hodiny, které se od sebe lišily volbou metod a forem práce. Převládalo činnostní pojetí výuky požadované osnovami.

V menší míře byla výuka vedena jednotvárně bez patřičné gradace. Výběr učebních činností byl méně promyšlený a efektivní. Převažoval frontální způsob vyučování metodou řízeného rozhovoru. Hromadná organizace práce a přílišná verbalizace ze strany vyučujících neposkytla prostor pro tvořivé aktivity žáků, vlastní vyjádření názorů a formulaci jejich postojů. Výuka postrádala pestrost, rozmanitost a hravost. Soutěživé prvky převládaly nad kooperativními technikami učení, nedostatečně byly do výuky zařazeny i relaxační techniky.

V činnostně vedené výuce měly zvolené učební aktivity motivační účinek. Střídání různých forem a metod práce bylo efektivní a udržovalo pozornost a aktivitu žáků. Pravidelně byla zařazena činnost ve dvojicích či skupinách s okamžitou zpětnou vazbou. Sledována byla i velmi dobře zorganizovaná týmová práce žáků. Vyučující využívali výchovné podněty, které poskytovalo učivo a situace ve třídě, mezipředmětové vztahy, příklady z praxe a vlastních zkušeností žáků. Pozitivem bylo respektování speciálních vzdělávacích potřeb žáků, které se projevilo ve způsobu zadávání samostatné práce a v hodnocení.

Promyšlená, originální motivace byla zaznamenána zcela výjimečně. V širší míře vyučující využívali vstupní motivaci ve formě oznámení cíle hodiny. Průběžná motivace byla realizována častým povzbuzováním, pobídkami a pochvalami. Provedená hodnocení výkonů žáků respektovala jejich individuální dispozice, byla objektivní a spravedlivá. Uplatňovalo se zejména průběžné vyhodnocování odpovědí a výkonů žáků. Žáci byli vedeni k samostatnosti a zodpovědnosti za své výsledky.

V činnostně pojaté výuce využívaly učitelky pedagogických situací ve třídě k rozvoji komunikativních dovedností žáků a nenásilně rozvíjely dětskou tvořivost a fantazii.

Vztah vyučujících a žáků měl charakter vzájemného respektu. Výuka probíhala v pozitivní a přátelské atmosféře. Žáci většinou dobře spolupracovali s vyučujícími, o výuku měli zájem.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 2. stupni základní školy

Český jazyk

Vyučující českého jazyka na druhém stupni splňují podmínky odborné i pedagogické způsobilosti. Učivo jednotlivých ročníků je plánováno formou časově-tematických plánů, které jsou v souladu s přijatým vzdělávacím programem. Příprava učitelek na výuku českého jazyka byla promyšlená, probírané učivo navazovalo na předchozí témata, cíle výuky byly přiměřené aktuálnímu stavu tříd. Výklad učiva byl jasný, srozumitelný a věcně správný. Individuální vzdělávací potřeby byly respektovány.

Učebny jsou vzhledem k počtu žáků prostorné. Uspořádání i jejich výzdoba vytvářejí příjemné pracovní prostředí. Pro výuku českého jazyka jsou k dispozici schválené učebnice, doplňkové učebnice a jazykové příručky, nástěnné didaktické přehledy a audiovizuální technika. Učitelky využívaly stávajícího fondu, navíc doplňovaly výuku nakopírovanými zajímavými úkoly pro žáky. Organizace činností a vnitřní členění hodin byly ve většině sledované výuky efektivní. Jednotlivé části hodin byly vyvážené, zvolené aktivity na sebe logicky navazovaly. Frontální způsob výuky byl doplňován velmi dobře promyšlenou skupinovou prací žáků. Upevňování a aplikaci učiva byla věnována pozornost. Vynikajícím způsobem byly uplatňovány mezipředmětové vztahy, rovněž aktualizace učiva i aktuální informace související s probíraným učivem. Podněty pro emocionální, estetickou a morální výchovu žáků, které poskytovalo učivo, byly učitelkami akceptovány. Tempo výuky bylo přiměřené aktuálnímu stavu třídy. Žákům se speciálními vývojovými poruchami učení byla věnována při výuce pozornost. Organizace jejich činnosti byla zdařilá.

K průběžné stimulaci žáků sloužilo motivační hodnocení, skupinová práce žáků i navození atmosféry, odpovídající probíranému tématu slovem a obrazem. Na činnostní prvky výuky žáci reagovali aktivitou a zájmem. Žáci byli k aktivnímu přístupu k vzdělávání motivováni i hodnocením práce v průběhu hodin.

Stanovená pravidla komunikace mezi učitelkami a žáky byla respektována. V průběhu slohového výcviku i ostatních složek předmětu byl kladen důraz na přesné a výstižné vyjadřování. V hodinách literární výchovy byli žáci formou řízeného rozhovoru vedeni k porozumění literárnímu textu. Nebyla jim odírána možnost formulovat vlastní názor. Cílený výcvik komunikativních dovedností je prováděn.

V závěru výuky byli jednotlivci hodnoceni za plnění dílčích úkolů povzbuzením, motivační známkou i oceněním pokroku třídy jako celku.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce jsou hodnoceny jako vynikající.

Matematika a cvičení z matematiky

Výuka matematiky a cvičení z matematiky je v plném rozsahu realizována třemi vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Tato skutečnost má pozitivní vliv na kvalitu vzdělávání.

V některých sledovaných hodinách chyběla promyšlená vstupní motivace, byla většinou nahrazena oznámením probíraného tématu nebo programu hodiny. Průběžná motivace byla kromě příležitostných aplikačních příkladů z praxe realizována častým povzbuzováním, pobídkami a pochvalami, které měly převážně stimulační efekt.

Dlouhodobé plánování výuky, časová dotace předmětu a členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním dokumentům vzdělávacího programu. Výuka matematiky je v 7., 8. a 9. ročníku doplněna volitelným předmětem cvičení z matematiky. Časově-tematické plány jsou zpracovány v souladu s učebními osnovami, respektují návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky. Bezprostřední příprava byla u všech vyučujících pečlivá a promyšlená. Stanovené výukové cíle byly reálné, vycházely z probíraného tématu učiva, odpovídaly možnostem a schopnostem žáků a v průběhu vyučovacích hodin se je dařilo úspěšně plnit.

Psychohygienické podmínky ve sledovaném vyučování byly dodrženy dobrou organizací činností.

Část sledovaných hodin probíhala v odborné velmi dobře vybavené matematické učebně, ostatní výuka matematiky se konala v odborných učebnách pro výtvarnou výchovu a fyziku, kde podmínky pro matematiku byly na běžné úrovni. Uvedené učebny vykazovaly velmi dobrou estetickou úroveň. Práce s učebnicemi, pracovními sešity a nakopírovanými pracovními listy byla zařazena téměř vždy, sbírky úloh byly využívány zejména v hodinách cvičení z matematiky. Ve sledovaných hodinách byla pouze ojediněle začleněna práce s didaktickou technikou.

Organizace výuky, užití formy a metody byly u všech vyučujících na velmi dobré úrovni. V hospitovaných hodinách byl převážně uplatněn klasický frontální způsob výuky, účelné střídání jednotlivých činností umožnilo žákům učivo různými formami procvičit. Důraz byl kladen na pochopení vzájemných vztahů a souvislostí, ne pouze na mechanické osvojování učiva. Ve většině vyučovacích hodin byla uplatněna diferenciací odpovídající výkonnosti žáků. Ti byli důsledně vedeni ke schopnosti správně aplikovat probírané učivo, což se zpravidla velmi dobře dařilo. Byli většinou aktivní, dokázali samostatně pracovat podle pokynů vyučujících a prokazovali převážně velmi dobré znalosti. Při samostatné práci byla poskytována individuální pomoc problémovým žákům. Při procvičování témat z geometrie byl patřičný důraz kladen na nácvik pečlivého rýsování. Písemné projevy žáků i úprava sešitů měly většinou běžnou úroveň.

Provedená hodnocení výkonu žáků respektovala jejich individuální dispozice, byla objektivní a spravedlivá. Žáci byli vedeni k samostatnosti a zodpovědnosti za své výsledky.

Vztah vyučujících a žáků měl charakter vzájemného respektu. Sledovaná výuka probíhala převážně v pozitivní přátelské atmosféře.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a ve cvičení z matematiky byly celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Dějepis

Dějepis vyučují dvě učitelky s odbornou i pedagogickou způsobilostí pro výuku předmětu na druhém stupni základní školy.

Časová dotace předmětu je v souladu se schváleným učebním plánem. Vyučující se řídí písemně a velmi dobře zpracovanými tematickými plány.

Sledované vyučování probíhalo v esteticky vynikajícím způsobem vyzdobených učebnách. Byly vybaveny učebními pomůckami, didaktickou technikou a nástěnnými mapami. Výuka předmětu ve všech sledovaných hodinách byla vzorově připravena, její průběh byl do detailů promyšlený. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata. Vyučování bylo vedeno věcně i odborně správně. Výklad nového učiva měl logickou strukturu a přiměřenou náročnost. Učivo bylo vyvozováno na základě zopakování předchozích znalostí a dovedností. Žákům bylo předkládáno s ohledem na logickou provázanost mezi jednotlivými historickými jevy. Při výkladu byl kladen důraz na časové, kauzální i geografické vztahy. Názornost výuky byla postavena na doplňující literatuře, obrazových materiálech i na didaktické technice. Při práci s dějepisnými atlasy se žáci v zadaných úkolech dobře orientovali. Do probíraného učiva byl organicky zakomponován zřetel k regionálním dějinám. Jejich významu byl věnován dostatek času. Byla používána správná odborná terminologie. Samozřejmostí ve všech sledovaných hodinách byla aplikace pojmů a vědomostí.

Organizace vyučování byla promyšlená, zvolené metody a formy práce vhodně napomáhaly ke splnění vzdělávacích cílů. Výuka byla efektivní, respektovala i osobní tempo žáků. Psychohygienická složka byla zajištěna častým střídáním činností. Didaktické zásady byly respektovány.

V průběhu vyučování byli žáci motivováni k další práci především povzbuzením a oceněním za správné řešení zadaných úkolů. Byli aktivní, o nové poznatky projevovali velký zájem.

Měli dostatek prostoru pro možnost vyjádření vlastních názorů. Učitelky v nich pěstují sebedůvěru, vedou je k vzájemnému respektování a k toleranci. Stanovená pravidla chování byla žáky dodržována. Vztahy mezi vyučujícími a žáky jsou založeny na vzájemné úctě a toleranci. Při komunikaci byl důraz kladen na spisovné vyjadřování.

Ve všech sledovaných hodinách nechybělo průběžné a závěrečné hodnocení práce učitelkami. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků bylo využíváno.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu byly hodnoceny jako vynikající.

Zeměpis

Výuka zeměpisu je vedena třemi vyučujícími, které splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti k výuce na 2. stupni základní školy (všechny však mají jiné aprobační zaměření) a učitelkou bez odborné a pedagogické způsobilosti (v době inspekce nemocná). Tato skutečnost částečně (u části z nich) ovlivnila úroveň sledované výuky. Bezprostřední příprava všech vyučujících na výuku byla pečlivá.

Učivo je v tematicko-časových plánech ve shodě s učebními osnovami používaného vzdělávacího programu. Časová dotace pro jednotlivá témata nejsou vždy u všech vyučujících stejná a bylo by účelné jejich sjednocení. Některá témata zeměpisu sedmého ročníku (část států Východní Evropy) se bez vhodné návaznosti probírají v jiném ročníku. Podle zápisů v třídních knihách a průběhu sledovaných hodin bylo patrné, že výuka je v souladu s předloženými plány.

Vyučování probíhalo v odborných učebnách. Všichni žáci byli pro výuku vybaveni učebnicemi, v každé lavici byly atlasy. Dále byly využity nástěnné demonstrační mapy (ne vždy vhodného rozměru a obsahu), méně obrazové tabule, video a nakopírované materiály.

Ve vlastní výuce byla patrná rozdílná zkušenost vyučujících ve výuce předmětu a jejich odborných znalostech. V části byla příkladně efektivní, s častým využíváním zpětné vazby, vyvozováním učiva za aktivní spolupráce žáků, častým střídáním různých postupů a forem práce. Ve zbývajících hodinách spíše převládalo pasivní předávání poznatků žákům s výraznou převahou verbálního projevu učitelů. Tento způsob práce téměř nepodporoval aktivní a samostatnou práci žáků. Největší rozdíly byly patrné v efektivní a promyšlené práci s učebnicí

(texty i vyobrazeními, tabulkami), tematickými atlasovými mapami a v rozsahu prezentace základního učiva. Kladným momentem ve všech sledovaných hodinách bylo aktivní uplatňování mezipředmětových vztahů, regionálních prvků i aktuálních pohledů na probíranou problematiku. Klasifikované ústní zkoušení neproběhlo v žádné ze sledovaných hodin (termín inspekce těsně po vánočních prázdninách). Zápisy do sešitů byly rozsahem přiměřené, přehledné, ale bez aktivní spolupráce žáků.

Metodická stavba byla ve většině hodin zaměřena převážně na úvodní opakování (vždy vhodně navazovalo na předcházející témata) a výklad nového učiva. Fáze procvičení a upevnění nově probrané látky byla časově omezena nebo zcela chyběla stejně jako adresné závěrečné hodnocení práce žáků v hodině.

Vhodnou úvodní motivaci zařazovali vyučující spíše výjimečně, byla nahrazována průběžnými motivačními podněty (pochvala, povzbuzení a ojediněle pomocná známka). Klima v hodinách bylo ovlivněno způsobem vedení výuky. Tam, kde žáci aktivně a tvořivě pracovali bylo výrazně pozitivní, většina z nich projevovala o předmět živý zájem. V dalších hodinách byli spíše pasivní, aktivně pracovali pouze jednotlivci.

Průběh a výsledky vzdělávání a výuky v zeměpise byly celkově dobré.

Přírodopis

Časová dotace předmětu odpovídá učebnímu plánu vzdělávacího programu Základní škola. Kontrolou zápisů v třídních knihách, v sešitech žáků a sledovanou výukou je zřejmé, že osnovy jsou v celém rozsahu plněny. Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Předmětu vyučují dvě učitelky, obě s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku na 2. stupni základní školy. Materiální vybavení kabinetu odpovídá velikosti a typu školy, umožňuje výuku podle požadavků zvoleného vzdělávacího programu. Demonstrační pomůcky (přírodniny, učebnice, demonstrační obrazy, odborné publikace, mikroskopický preparát, laboratorní pomůcky, chemikálie) byly zařazeny podle potřeby a vhodně doplňovaly výuku.

Pro sledované hodiny byla shodná velmi dobrá příprava, zodpovědný přístup vyučujících, v provedení však byly patrné rozdíly, zejména v kvalitě a způsobu osvojení nového učiva, jistotě vystupování učitele, částečně i kázní žáků. Lépe hodnocená výuka se vyznačovala především aktivní spoluprací žáků s vyučujícím ve všech částech hodiny, střídáním různých postupů a forem práce, příkladným uplatněním regionálních geografických i socioekonomických prvků ve výuce. Také osobní, neformální přístup přispíval k dobré pracovní atmosféře a zájmu žáků o předmět. V hůře hodnocené části sledovaného vyučování byla patrná častá nekázeň žáků, absence zpětné vazby při vyvozování důležitých pojmů a souvislostí. Klasifikované ústní zkoušení nebylo zařazeno, ale při úvodním frontálním opakování vyvolaní žáci prokázali vesměs dobré znalosti probraného učiva. Poznámky byly učiteli předepsané, stručné a přehledné. V časové stavbě hodin převládá spíše důraz na výklad, práce s exponovaným učivem nebyla v závěru vždy uplatněna. Vstupní motivaci zpravidla nahrazovalo seznámení žáků s obsahem hodiny.

Výuka přírodopisu měla celkově velmi dobrou úroveň.

Tělesná výchova

Předmět je vyučován učitelkou s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Plánování v předmětu je zajištěno časově-tematickými plány, které vycházejí ze schváleného vzdělávacího programu. Plány jsou funkční, výuka je realizována v blocích podle druhů sportu. Předmět je vyučován dvakrát týdně po jedné vyučovací hodině. Učitelka byla na výuku

připravená, ale využití některých organizačních forem bylo při výuce nových dovedností méně efektivní.

Tělocvična, její vybavení i vybavení školy základním nářadím a náčiním umožňuje plnit učební osnovy. Prostory tělocvičny byly čisté, ale současným požadavkům již neodpovídají šatny, kde se žáci před tělesnou výchovu převlékají. Tělocvičnu, která je jediná ve městě, využívají i tělovýchovné organizace.

Motivací žáků byla především přirozená potřeba pohybu a snaha předvést dobrý výkon. Základní průběžná zpětná vazba byla žákům poskytována zřídka, její využití k motivaci žáků bylo minimální.

Úvodní část hodiny vedená učitelkou splnila svůj cíl – zahřátí organismu. Přípravnou část s všestranným zaměřením vedli žáci, výběr cviků byl nenápaditý, omezený. Scházelo zhodnocení vedení rozcvičení. Metody a formy práce vycházely z direktivního stylu řízení. Při nácviku nových pohybových dovedností využívala učitelka globální metodu, která byla vzhledem k charakteru nácviku vhodně volena. Organizace výuky nezaručovala dostatečný počet opakování pohybového úkolu a byla jednou z příčin nižší účinnosti motorického učení. Sledovaná úroveň herních dovedností byla průměrná.

Převážně jednosměrná komunikace měla stanovená pravidla, která byla dodržována. Žáci byli ukázněni.

Průběh a výsledky vzdělávání v tělesné výchově byly dobré.

Občanská a rodinná výchova

Hodinová týdenní dotace obou předmětů odpovídá schváleným učebním dokumentům. Odborně a pedagogicky způsobilí vyučující využívají pro plánování výuky formálně i obsahově funkčně zpracované časově-tematické plány, které na sebe logicky navazují. Odbornou a pedagogickou způsobilost nespĺňuje jedna vyučující, ale tato skutečnost se v kvalitě výuky záporně neprojevila. Učitelé byli na hodiny dobře připraveni.

Využití pomůcek ve výuce bylo odlišné v závislosti na tématu, ale i na konkrétní učitelce. Jedna vyučující racionálně, efektivně a příkladně využívala širokou škálu názorných pomůcek, učebnice i didaktickou techniku, další jen standardní nástěnnou tabuli a slovní příklady. Při praktické výuce v rodinné výchově využívali žáci běžné vybavení kuchyňky a vlastní materiál.

Výuka občanské výchovy a rodinné výchovy byla propojena s praktickým životem, což bylo pro žáky vhodnou motivací. Ve sledovaných hodinách převažoval frontální způsob práce. Učitelé v řízené diskusi seznamovali žáky s novou látkou, převážně vhodně pro ně formulovali otázky, navazovali na jejich vědomosti a odpovědi využívali v dalším průběhu výuky. Zvláště ve dvou sledovaných hodinách bylo využití metod a forem práce mimořádně efektivní. Učitelka střídala pracovní postupy v závislosti na probírané látce, únavě a pozornosti dětí, racionálně využívala mezipředmětových vztahů, dokázala u žáků vytvářet předpoklady pro zaujímání kladných životních postojů. V jedné vyučovací hodině se učitelce nedařilo žáky zaujmout, vyučování bylo hodně teoretické, žádné názorné pomůcky nebyly využity, obsah i forma výuky nebyly pro žáky příliš podnětné. Obsahová náročnost učiva i přístupy učitelky byly přiměřené věku žáků. Při praktické výuce v rodinné výchově je nedostatečná pozornost věnována dodržování hygienických návyků.

Přesto, že v řízené diskusi dominoval projev vyučujících, dokázali žáci v daném prostoru stručně formulovat vlastní názory a zaujímat postoje. Jejich aktivita závisela na vedení výuky a byla velmi dobrá i velmi nízká. Žáci dodržovali stanovená pravidla diskuse a ve sledované výuce byli ukázněni.

Průběžné hodnocení převážně vycházelo z pozitivního vnímání žáka a jeho vzdělávacích potřeb, vyučující průběžně hodnotili úspěch či neúspěch. V kontrolovaných žákovských knížkách nebyla žádná klasifikace z rodinné a občanské výchovy zaznamenána.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v občanské výchově a základech společenských věd byly velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Škola hodnotí výsledky vzdělávání pravidelně na jednání pedagogických rad, zejména na závěr jednotlivých klasifikačních období. Celkové hodnocení vzdělávání a výchovy je součástí výroční zprávy o činnosti školy za uplynulý školní rok. Pro sjednocení a upřesnění kritérií hodnocení vydala škola Vnitřní klasifikační řád, který byl projednán a schválen na pedagogické radě dne 3. ledna 2000. Jeho obsah je v souladu s příslušným právním předpisem (vyhláška o základní škole).

Vlastní evaluační nástroje ani standardizované testy v současné době nevyužívá.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. a 2. stupni základní školy jsou velmi dobré.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Součástí inspekce byla tematická inspekce zaměřená na problematiku začlenění tématu ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů v kalendářním roce 2003 s tímto závěrem:

ředitelka školy zařadila tematiku ochrany člověka za mimořádných situací do vzdělávacích programů. Škola má zpracovaný samostatný dokument o úpravě učebních plánů a osnov ve smyslu „Dodatku k učebním dokumentům – ochrana člověka za mimořádných událostí čj. 13 586/03-22“. Ve škole jsou vytvořeny potřebné personální a materiálně – technické podmínky pro výuku stanovené tematiky a poskytování první pomoci. Tematika byla začleněna v rámci výuky jednotlivých předmětů a samostatně jako jednorázová akce. Při hospitaci zeměpisu v IX. B bylo zjištěno, že forma výuky a výběr učiva byly vhodně přizpůsobeny věku žáků. Žáci si prohloubili znalosti ochrany osob a životního prostředí při úniku nejrozšířenějších chemických škodlivin. Vedení dokumentace a kontrolní činnost, vztahující se k výuce stanovené tematiky, jednoznačně dokumentují velmi dobrou úroveň výuky.

Při testování znalosti žáků bylo dosaženo velmi dobrých znalostí.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené ve Zřizovací listině Základní školy Poběžovice, okres Domažlice s platností od 1. 1. 2003 jsou ve shodě s Rozhodnutím MŠMT o zařazení Základní školy Poběžovice, okres Domažlice do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 633/03-21 ze dne 6. 1. 2003.

Žáci školy se pravidelně účastní různých soutěží především v rámci školy a místního regionu. Převažuje účast ve sportovních soutěžích, z nichž největším úspěchem bylo v loňském školním roce 2. místo družstva školy v odbíjené v rámci okresu. Průběžně každý rok probíhá školní sportovní liga v kopané.

Velmi úspěšní jsou žáci školy v činnosti v rámci hnutí „Na vlastních nohou“. Ve spolupráci se SRPDŠ probíhají akce Drakiáda, Strašidelný les, Pohádkový les, soutěž „Ta naše písnička česká“, závody na kolečkových bruslích, koloběžkách, kolech, cyklistické a sportovní soutěže

pro rodinné týmy. Tradičně se pořádají tematicky zaměřené Staročeské vánoce, Čertovská nadílka nebo Rej čarodějnic (spolupráce s MěÚ).

Škola má zpracovaný trvalý plán exkurzí a kulturních akcí pro jednotlivé ročníky.

Žáci školy se pravidelně každý školní rok účastní plaveckého a lyžařského kurzu.

Pedagogický sbor i žáci školy aktivně spolupracují s partnerskými školami (Shonse Oberviechtach, Radelfingen) v SRN a ve Švýcarsku (výměnné výlety, vzájemné sportovní akce, dopisování, návštěvy škol, vzájemné výměnné pobyty pedagogů i žáků).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní školy Poběžovice, okres Domažlice, příspěvková organizace vydaná Městem Poběžovice čj. ZM – 27 – 02 09 25 – 4 (s platností od 1. 1. 2003)
2. Rozhodnutí MŠMT o zařazení Základní školy Poběžovice, okres Domažlice do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 10 633/03 – 21 ze dne 6. 1. 2003
3. Třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy všech tříd za školní rok 2002/2003 a 2003/2004
4. Ověřené kopie dokladů o nejvyšším dokončeném vzdělání všech pedagogických pracovníků školy
5. Evidence školních úrazů za školní rok 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004
6. Kniha úrazů
7. Dodatek k učebním dokumentům – ochrana člověka za mimořádných situací pro školní rok 2003/2004-01-28
8. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
9. Organizační řád školy pro školní rok 2003/2004
10. Plán činnosti na školní rok 2003/2004
11. Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2003/2004 a zápisy z hospitační činnosti vedení školy za školní rok 2002/2003
12. Školní řád pro školní rok 2003/2004
13. Rozvrh hodin pro školní rok 2003/2004
14. Tematické plány učitelů sledovaných předmětů pro školní rok 2003/2004
15. Vzorek písemností žáků v hospitovaných hodinách
16. Zápisy z pedagogických rad za školní rok 2002/2003 a 2003/2004
17. Rozhodnutí o odkladu školní docházky ve školním roce 2003/2004

ZÁVĚR

Základní škola má stabilizovaný pedagogický sbor. V rámci možností využívá v maximální míře odbornost učitelů, jejich zaměření a schopnosti. Umožňuje jejich další vzdělávání. Zajišťuje vedení začínajících a nekvalifikovaných učitelů. Četnost a kvalita hospitační činnosti je velmi dobrá, analyzuje nedostatky a přijímá opatření k jejich odstranění. Vybavení školy učebnicemi a pomůckami pro výuku je doplňováno a inovováno. Materiální podmínky školy jsou celkově dobré a ve spolupráci se zřizovatelem se stále zlepšují.

Umožňují plnit zvolený vzdělávací program. Výjimku tvoří zhoršené prostorové podmínky na chodbách, soc. zázemí tělocvičny a stísněné prostorové podmínky ve školní kuchyni.

Škola je vstřícná k žákům ke speciálními vzdělávacími potřebami.

Škála hodnocení předmětů byla velmi široká, od hodin vynikajících až po uspokojivé, s převahou nadprůměrně vedené výuky. Využití demonstračních pomůcek se lišilo podle předmětů, didaktická technika byla využita v průběhu inspekce v menší míře. Rezervy jsou na 2. stupni v uplatňování motivačních výzev a využívání závěrečného procvičení a opakování učiva. Vyučující učivo většinou vhodně aktualizovali, využívali mezipředmětové vztahy a zejména zařazování regionálních prvků bylo příkladné. Komunikace mezi učiteli a žáky byla ve většině hodin velmi dobrá, nekázeň spíše ojediněle a v menší míře ovlivnila výsledky a průběh výuky.

Mimořádně široký výběr zájmových kroužků pro žáky školy je dobrým předpokladem prevence sociálně-patologických jevů.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jan Havránek	Jan Havránek v. r.
Členové týmu	PaedDr. Ondřej Kožíšek	Kožíšek v. r.
	Mgr. Karel Křenek	Křenek v. r.
	Mgr. Karel Nováček	Nováček v. r.
	Mgr. Lenka Rusnoková	Lenka Rusnoková v. r.

Další zaměstnanci ČŠI Darina Lišaníková
Jarmila Horová
Ing. Július Slávik

V Tachově dne 2. února 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. února 2004

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Alena Dvořáková

A. Dvořáková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce Tachov, Rokycanova 1, 347 01 Tachov. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství Plzeň, Kopeckého sady 11, 306 32 Plzeň	15. března 2004	d7-1013/04-2075
Zřizovatel: Město Poběžovice, nám. Míru 47, 345 22 Poběžovice	15. března 2004	d7-1014/04-2075

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.